

Enciclopedia zmeilor

de Mircea Cărtărescu

Partea I Universul

ANATOMIE

Considerat în trecut o ființă fabuloasă, asemănătoare dragonilor sau trolilor, zmeul și-a dovedit în ultima vreme, grație celor mai bine de douăzeci de exemplare capturate vii și a numeroaselor fosile, realitatea biologică, în considerentele anatomice care urmează ne vom referi în special la zmeul comun, cel mai numeros și mai studiat. Celelalte rase și varietăți de zmei sînt construite pe o schemă asemănătoare, cu unele particularități semnificative.

Zmeii sînt animale inteligente, înrudite de departe cu specia umană. Din punct de vedere biologic, diversele rase de zmei și-au dovedit o origine comună. Cu circa 15 milioane de ani în urmă, un

strămoș al omului numit Ramapithecus a suferit o mutație datorată, probabil, consumului aproape exclusiv de mandragore (popular, mătrăgună). Glanda pineală, aflată la baza craniului, a crescut de circa o sută de ori în zece milioane de ani, transformându-se într-o pungă plină cu lichid inflamabil. Două canale osoase pornesc de aici, deschizându-se în nările animalului, care poate astfel proiecta după voință lichidul vezi-cant, care se aprinde în contact cu aerul, producând jeturi de flacără divers colorate. Altă modificare constă în trei organe speciale de simț, inexistente la om. Primul, organul prințesoreceptor, asemănător a două scurte antene penate, violete, crescute în dosul urechilor, îi servește la detectarea prințeselor, femele umane speciale, cu care zmeii masculi (singurii care posedă acest organ) pot procrea. Al doilea este organul voinicoreceptor, situat în osul tâmpelor, prin care e detectată vigoarea și tăria în luptă a altor zmei sau a masculilor umani.

Se crede că zmeul poate zări, prin trupul celui cu care se înfruntă, o fiolă de lichid roșu scînteietor, mai plină sau mai goală, după tăria adversarului. Ultimul e simțul cristalomandibular, cu care detectează prezența cristalelor de beriliu, de cuarț de stîncă etc. pe alte planete. Organul corespunzător crește, ca un țurture de gheață, din bărbia a foarte putini zmei si mai ales zmeoaice si se curbează-n sus, deschizînd în vîrf un fel de floristică de dantelă crem. Zmeii dotați cu organul cristalomandibular nu luptă, ci dorm întreaga zi, iar noaptea ies la suprafață și rămîn încremeniți, sub stele, numărînd cristalele de pe alte planete. Zmeii normali îi numesc „puah”, ceea ce s-ar putea traduce aproximativ prin „poeți”.

Există deosebiri importante între masculi și femele în cazul zmeilor. Primii au cranii groase de cel puțin cinci centimetri, pline de umflături corespunzînd principalelor trăsături de caracter. Cu cît un zmeu are mai multe cucuie în țeastă, cu

atît e mai respectat. Cea mai mare umflătură e cea dintre sprîncene, corespunzînd pungii cu venin. Ochiul masculilor sînt tari ca piatra și sînt protejați, în cursul luptelor, de o pleoapă fumurie. Femelele au pe țeastă numai trei cornițe colorate, înclinate după unghiuri care variază cu moda, și glandele lacrimale mari cît portocalele, de pleoapele de jos fiind mai mereu atîrnați puși, ce se hrănesc cu lacrimi.

Creierul zmeilor nu este împărțit în emisfere. Prin cercetări de laborator s-a demonstrat că ei îl folosesc mai ales pentru funcția de „vrăjire”, o mică zonă servind și funcției de „blestem”, ambele inexistente la om. Treburile de fiecare zi sînt rezolvate de doi ganglioni cerebrali, mari cît merele domnești, localizați în fese. Dentiția arată că zmeii sînt prădători periculoși, care și-au dezvoltat suprafețe de masticție speciale pentru zdrobirea accesoriilor umane: platoșe, catrame, ceasuri de mînă, bijuterii.

Corpul zmeilor ar fi avut, poate, o înfățișare destul de asemănătoare cu a omului dacă, acum zece milioane de ani, o femelă neatentă nu s-ar fi lăsat vrăjită de un dragon de Komodo. Rezultatele au fost semnificative pentru evoluția speciei: O creastă de solzi lați, ca de stegozaur, începe la ceafa și se termină la noada zmeului, colorați în verde la masculi și transparenți (cu câte-un peștișor exotic înotând în fiecare) la femele. Gheare puternice, adaptate pentru scormonit pământul, pornesc din cele patru degete de la mâini și de la picioare. Toracele cu pectorali puternici cuprinde două inimi, care pompează către organe un sânge foarte rece și foarte albastru. Intestinele sînt șerpi reali, înghițiți odinioară în cursul evoluției și trăind azi în simbioză cu gazda lor. Nu există organe de reproducere. Femelele de zmeu rărâș în însărcinate în mod reflex prin îndrăgostire, dar zmeii rezultați astfel sînt sensibili la boli, și mulți nu supraviețuiesc. Este motivul pentru care zmeii cei mai

viguroși răpesc prințese (numite uneori și domnițe, iar cele mai reușite — cosînzene), femele umane cu sânge albastru, compatibil cu al lor. Pe acestea le fecundează prin vrăjire (proces asupra căruia vom reveni). Femelele îndrăgostite dezvoltă în stomac mai mulți embrioni semitransparenți, atât de verzi încât se pot vedea prin pînțece, care se devorează reciproc pînă rămîne unul singur, eliminat în cele din urmă într-o năframă de mătase și pus imediat la ochiul mamei, de genele căreia se prinde bine. Va suge aici mai bine de doi ani. Cei născuți din prințese se dezvoltă mult mai greu, atingînd maturitatea în jurul vîrstei de opt ani, cînd sînt destul de mari ca să verse flăcări pe nări. De-atunci sînt considerați adulți și pornesc în căutarea domnițelor. Dacă nu e ucis de vreun voinic — dușmanul natural cel mai important al speciei —, zmeului mediu îi rămîn de trăit aproximativ două sute de ani.

Specia este pe cale de extincție, mai cu seamă datorită stingerii treptate a marilor case domnitoare, singurele furnizoare de prințese, înlocuirea lor cu intelectuale snoabe s-a dovedit un eșec, acestea fiind prea greu de întreținut.

RASE ȘI VARIETĂȚI

Pe lângă zmeul comun, prezentat în capitolul precedent, mai există o serie de rase și varietăți cu trăsături specifice, dobândite datorită izolării geografice a unor grupuri în vremuri istorice îndepărtate. Cum speciunile din grupuri ce au evoluat diferit se mai pot împerechea încă între ele, indivizii rezultați fiind însă sterili, putem considera că toate aparțin aceleiași mari specii a zmeilor. Prezentăm în continuare cele mai caracteristice rase de zmei, specificând că au fost observate și exemplare neapartinând nici uneia dintre ele.

Zmeul zmeilor: Exemplar foarte rar, mai masiv și mai feroce decât zmeii comuni. Odată răspândit din Carpații în Tibet, supraviețuiește azi doar în câteva grădini zoologice particulare americane. Are un craniu masiv, din cristal deosebit de limpede și de dur, pentru care a fost vânat din cele mai vechi timpuri. Mărgică de după măseua de minte este și ea foarte râvnită datorită puterii sale de a concentra gândirea. Pur-tată-ntre sprincene, se crede că asigură succesul la orice examen. Zmeul zmeilor se naște numai dintr-un alt zmeu al zmeilor și dintr-o cosânzeană, subspecie a prințeselor. De aceea, în loc de solzi are pe spinare o coamă blondă, pe care și-o unge bine cu seum. Vine pe lume deja împlătosat și cu buzduganul în mână. În cursul vieții năpârlește de câteva ori, lepădând, în ordine, o platoșă roz, una verde, una bleu și rămânând cu cea finală, transparentă ca și craniul, din același cristal foarte dur. Totuși, cum se mînjește cu noroi și frunze moarte din motive de camuflaj, rareori se

pot zări prin crustele sale exterioare organele interne. Trăiește cu un veac mai mult decît zmeul comun și este cu un cot mai înalt, de aceea i se acordă întîietate înfricoșată în orice habitat locuit de zmei. E recunoscut de la distanță datorită coifului cu clești de homar pe care-l poartă pe cap. Flacăra pe care-o scoate pe nări are cam 15 metri lungime și e verde pal, cu turbioane mai curind estetice decît eficiente. De f apt, în luptase bizuie mai mult pe clești și buzdugan.

Zmeul sur de văgăună: Este cel mai viclean și, în pofida dimensiunilor reduse (cam cît un copil de zece ani), cel mai vorace. Poartă permanent pe linieri, în chip de epoleți, două tarantule negre, cu smocuri de culoarea flăcării la articulațiile picioarelor. IntrezifU'u și păianjenii uriași există o strimăsimbioză: zmeul vede exclusiv prin cei cinci ochi ca boabele de rouă ai fiecărui păianjen, care îl ghidează spre pradă în speranța că se vor hrăni cu sîngele ei proaspăt. Această specie, da

zmeu arc pielea palidă datorită eternului întuneric m care trăiește, in văgăunii?, sak subpământene. Construiește labirinturi subterane în care-si lîrăște victimele. E posac și banal în conversații. Cin d își fac vizite, familiile de zmei suri de văgăună se plectisesc atu de groaznic, în cât nu rareori se măcelăresc între ele. De aceea, preferă să socializeze cu cei din alte specii, mai ales cu cîinii de zmeu, răbdînd fericiți luările peste picior și (iluziile grosolane. Uneori mor de foame tot ascultînd glumele și sporovăială altora. Atunci tarantulele, întotdeauna mascul si femelă, le găuresc pieptul, le devorează inimile și plămînii și, în biserica austeră a cutiei toracice, rămîn să slujească unui cult straniu, din care rezultă mii de tarantule, minuscule și golașe.

Zmeul cu colți: Dinții săi îngrozitor de strimbi, fiecare dăltuit în alt mineral, de altăculoare, au făcut să-nflorească din vremuri străvechi pe tărîmul zmeilor arta stomatologiei. Dentiștii lor au metode

primitive dar eficiente, care elimină tratarea atât de îndelungată, pe canale, a dintelui cariat. O simplă lovitură năpraznică de pumn sau, în cazuri mai complicate, de buzdugan pestefalc, a suferindă elimină răul. Urmează înfigerea în alveolele goale a unor pietre de nu frumos șlefuite.

Câinele de zmeu: S-a crezut multa vreme că faimosul, „Am dat de tine, dine de zmeu!” răcnit de voinici era doar o expresie injurioasă. În realitate, Feții-Frumosi se confruntau cu o varietate specială, patrupedă, din rasa zmeilor de câmpie. Câinele de zmeu nu scoate foc pe nări, ci doar un fum mirosind a friptură de purceluș de lapte bine rumenit, preparat cu hasmațuki, umplut cu castane coapte, cu sandul crăpat pe spinare, sei~vit la tavă înconjurat de feliuțe străvezii de ridichi. Mireasma aceasta nespuse de îmbietoare e mai eficientă decât flăcările, căci stârneste în stomacul voinicilor niște ghiorăieli atât de stridente, încât cailor speriați îi azvârl din

șei pînă-n. nouri, de se fac mici-fărimici. Clinii de zmeu trăiesc în castele comode, în care nu lipsește niciodată biblioteca și salonul literar. Se hrănesc, în general, cu porci de dine, varietate domestică de facom. Deși merg în patru labe, se consideră mai luminați decît ceilalți zmei. Se înmulțesc prin înmugurire.

Muma zmeilor: Mare cit o casă cu două caturi, aduce la-nfălișare cu o bătrinică. Totuși e întotdeauna mascul, obsedat de răpirea de prințese. Acestea nu se alarmează prea tare cînd, ieșite la cules de ciuperci, întîlnesc o băbuță, fie ea și mătăhăloa-să. Spaima vine mai tîrziu, cînd, îndeobște, e prea tîrziu.

Zmeul mioritic: Trăiește în peșterile adinei de sub munții Carpați, așa-zi-sul Celălalt Tărîm, unde și-a întemeiat un imperiu. Lumina acestui enorm spațiu subteran provine de la lacurile de lavă care proiectează pe tavan mirifice aurore boreale. Aici sînt codri concentrici de aramă, de argint și de aur, plantați artificial

ca să ascundă, la mijloc, palatele zmeilor. Zmeul mioritic are o organizare socială matriarhală: șefa clanului e o zmeoaică bătrână, în jurul ei trăind feciorii și fetele ei, ginerii și nurorile. Fesele bogate ale femelelor arată că sînt mult mai inteligente decît soții lor. Cu toate acestea, îi răsfață, le iartă stîngăciile și grosolănia, ba tolerează și rivalitatea cu cîteva nefericite prințese ascunse prin cotloane. Zmeul mioritic este deosebit de nătîng. Forța lui fizică enormă nu intimidează, căci îl încurci cu cea mai simplă cimilitură, cu care-și bate capul săptămîni întregi. Dacăte-a apucat însă între degete, nu-i a bună: înfige-n tine gheare de-un cot, nu prea curate, și tepîrleste cu două jeturi groase de foc. Masculii poartă cămeșă țesută cu amici, ițari și opinci din piele de cerb, iar femelele ie și catrință. Totuși, zmeilor tineri le miroase mult mai rar a catrință decît a crinolină.

Animicstiutorul: Rasă neatestată științific, poate legendară. Urmele fai-

mosului Toiag cu Urechi, ca si ale ghetelor de plumb ce îi sînt atribuite tradițional s-ar fi găsit imprimate într-un strat de șisturi bituminoase din Caucaz. Din relatările zmeilor asiatici, Animicstiutorul ar trăi în regiuni muntoase inaccesibile, acoperite de ghețuri veșnice. Locuința sa arată ca o bulă de aer într-un enorm ghețar. Focul pe care-l scoate pe nări nu arde, ci încălzește sufletele, umple inimile cu iubire. E motivul pentru care zmeii se tem de el mai mult decît de orice, căci nu pot supraviețui decît o dată unei întîlniri cu el. A doua oară le pleznește și cea de-a doua inimă sub povara unei duiosii ucigătoare. În ochii acestui zmeu poți vedea, se zice, neantul de dinaintea facerii lumii. Nenumărate vorbe de înțelepciune îi sînt atribuite. Dar despre acestea, într-un alt capitol.

Zmeul zmeelor: Confundat, din cauza numelui, cu puternicul zmeu cu coarnă blondă, nimic nu este totuși mai deosebit de el. Zmeul zmeelor e o ființă inofensivă, delicată, pe care-o zărești din

cînd în cînd survolînd pajiști și finețe, încurcat în sforile a vreo douăzeci de zmee cu cozi lungi și colorate, pe care le înalță simultan. Vîneazăpăsări și animale mici, scuișînd cu precizie asupra lor. Se asociază cîte trei sau patru masculi pentru a răpi o prințesă. O dată răpită, e măsurată cu un metru de croitorie și i se dă drumul înapoi. Tot ce depășește 1,85 m e păstrat.

Zmăul: Un troglodit, în toate sensurile cuvîntului. Își duce viața în peșterile pline de cristale și minereuri de pe celălalt tărîm. E războinic, încăpățînat, de o viclenie primitivă. Solzii de pe spinare sînt de aramă coclită, iar craniul e dotat cu zece coarne de jur-împrejur, de la care provine și denumirea de zmeul cu coroană, sub care mai e cunoscut. Pectoralii îi sînt groși ca niște mamele, iar pulpele, ca trunchiurile de copac. Extrem de dezvoltat e simțul voinicoreceptor, deschis ca niște opercule pline de branhii în tîmple. Detectează un om viu de la o depărtare de peste 10 kilometri. Ascuns pe

sub poduri — însoțit câteodată de tovarășul său de prădăciuni, balaurul cu douăsprezece capete —, iese în fața voinicilor și-i provoacă la luptă. Din aversiune pentru neamul omenesc, pe care a jurat să-l extermine pînă la Judecata de Apoi (sau, eventual, după), zmaul vrăjește numai femele din propria specie. E singura rasă care nu produce, totuși, puah, ci doar zmai în toată firea. Campioni la aruncarea cu buzduganul.

Încălțații: Faimoșii stăpîni ai Morii de pepite au pierit cu toții, în mod tragic, în asediul cetății Desp-Air (6372 î.Cr.). Vinovate de masacru au fost armatele unite ale zmeilor comuni, zmei-loi~ zmeelor și zombalilor, urmate și de mercenari din alte rase, lacomi să pună mînapă Moară, încălțații erau numiți astfel datorită cizmelor de metal ușor pe care le purtau. Erau, pare-se, zmei înalți și puternici, cu creste stacojii. În semn de frăție își sărutau unul altuia buricul, lăsat descoperit printr-un orificiu în platoșele de sîdef. Era și

punctul lor slab, de care au profitat inamicii. Femelele nășteau câte cinci pui, din care ucideau patru. Al cincilea primea, la majorat, cizmele și sărutarea pe buric, pe care trebuiau să-o întoarcă, în aceeași zi, tuturor celor câteva mii de membri ai poporului lor. Buzele celor mai mulți se toceau în cursul acestei obositoare corvezi, așa încât încălțații păreau mereu că rînjesc.

Zmeul asiatic (sau zombalul):

Acoperit cu solzi sticloși de culoare galbenă. Ochi oblici și sprîncene extrem de ncruntate. Răcnește cu gura pînă la urechi, neîncăpătoare de colți încovoiați. Caninii, mult mai lungi, sînt sfredeliți și străbătuți de inele cu mărgăritar. E cel mai adaptabil dintre zmei, cel mai harnic și mai respectuos ierarhic. În ultimele decenii pare să fi sărit direct din era turnirelor și expedițiilor de jaf în cea a microelectronicii. Sub imensele plăci tectonice ale Asiei au fost detectate, săpate direct în stîncă, hale în care se fabrică chip-uri și memorii, plăci 3D și sound-

blastere. Unele produse ale lor par să fi pătruns, fraudulos, pe piețele occidentale, unde sînt ușor de detectat, avînd fiecare încrustată, în plăcuța de siliciu plină de circuite, o boabă de chihlimbar cu o insectă înăuntru. Din fericire, concurența f acută industriilor umane nu e gravă, datorită populației modeste de zmei asiatici care mai trăiesc astăzi — cam 14 exemplare.

GEOGRAFIE

... existența enormului spațiu subteran numit de geograful danez care a efectuat primele expediții, G. Laardsen (1876-1915), Tărîmul întunecimii era deja cunoscută în mitologiile și folclorul popoarelor euro-asiatice. Legende despre Walhalla, Agartha sau Shambala, Celălalt Tărîm din basmele românești etc. sînt amintiri îndepărtate ale continentului subteran. Laardsen a efectuat trei expediții

între 1907 și 1915, coborînd inițial prin singura intrare cunoscută pe-atunci, peștera Bourrasque, și descoperind consecutiv altele, în prima dintre ele a înaintat spre sud-vest și, după două săptămîni de mers, a trebuit să se oprească, dînd de un perete de stîncă.

Jurnalul său aduce primele revelații despre tulburătoarea lume subpămînteană: „Măreț și melancolic ținut! Plafonul neregulat, plin de țurțuri de sare și cuarț, se ridică la sute de metri peste capetele noastre... Imense și fierbinți lacuri de lavă aruncă lumini spectrale la kilometri în jur... Pretutindeni tufe uriașe de licheni fosforescenți, fojgăind de insecte oarbe, lungi cît brațul... Coline din sticla cea mai limpede și mai lustruită, imposibil de urcat, se ridică pînă aproape de tavan... Flori cleioase, cu limbi și spini complicați, mecanici aș zice, își înfig rădăcinile chiar în lava clocotită... Prin aer zboară molii livide, al căror corp e mare cît un stat de om... Ne așezăm tabăra lîngă un perete

încărcat de pirită... Țipetele bestiale ale moliilor ne trezesc din minut în minut. Animale necunoscute întind către noi picioare și trompe transparente... Multe se ard în foc, aici focul pare necunoscut..." în următoarele expediții, Laarssen (însoțit și de Feijenoord) înaintează câteva sute de kilometri către est, descoperă vestigiile cetății Alma — după numele soției lui Laarssen —, vechi așezământ al zărilor de sub Alpi și coboară spre sud unde — aproximativ sub orașul Civitavecchia — găsește Frescele Albaste. Rămăși fără provizii, cei unsprezece exploratori ajung să se hrănească cu păianjeni de stîncă și broaște gelatinoase, apoi, disperați, se devo-rează-ntre ei prin tragere la sorti. Feijenoord pierde, iar Laarssen și încă patru tovarăși (vor rămîne în cele din urmă doar doi) se-ntorc spre Alpi, unde găsesc, la poalele Mont-Blanc-ului, o nouă ieșire. De-acolo a pornit a treia expediție, care a atins ca punct extrem Carpații, ieșind prin peștera Ohaba Ponor. Zmei vii n-au fost

găsiți nici acum, dar a fost identificată o specie nouă de mamifer inteligent, numită provizoriu Omul-de-flori-cu-barba-de-mătase. Totuși, scrie exploratorul, „zmeii trebuie să fie undeva... Ii pot aproape mirosi... Simt în ceafă, uneori, privirea lor arzătoare... Uneori mi se pare că...” Sînt ultimele cuvinte din jurnal, găsit, cu coperțile parcă mestecate furios, lîngă corpul dezmembrat al îndrăznețului călător.

Din 1915 și pînă la al doilea război mondial au fost întreprinse numeroase alte expediții, care-au conturat aproximativ spațiul subteran. Există și azi, totuși, numeroase pete albe. Un culoar îngust pornește din Anglia, aproximativ de sub monumentul megalitic de la Stonehenge și se lățește treptat către est pînă sub Lituania. Se extinde spre Urali, și formează bucle și sinuozități către Kazahstan. Altă ramură începe în Pirinei și se extinde către Sardinia, coboară sub Mediterana, străbate Carpații, Balcanii și

Turcia, face o imensă cavernă sub Orientul Apropiat și se unește cu prima ramură în dreptul orașului Karagan-da. Patru mari coarne se-ntind de-aici. Cornul nordic ajunge pînă la peninsula Taimîr sfîrșind sub insula Bolșevik din arhipelagul Severnaia Zemlea. Cel median se-ntinde sub Mongolia și China pînă la munții Xiaoxinganling. Cel submedian coboară spre Himalaia, unde se deschide-ntr-o cavernă de aproape un milion de kilometri pătrați suprafață și trei kilometri înălțime în punctul cel mai înalt. Ultimul, Cornul de sud, coboară spre sud-vest către Arabia Saudită. Numeroase enclave izolate, ca niște mari vizuine, există peste tot pe marginea giganticelor caverne.

Mari lacuri de lavă, de acid sulfuric și de mercur reduc cu mult suprafața locuibilă. Distingem, sub zona europeană, lacurile Laardsen I, II, III, IV și V, marea Feijenoord și așa-zisele Fiorduri ale Devoraților (omagiu colectiv adus anonimilor pieriți prin tragere la sorti). In

zona asiatică avem Pata Argintie — cea mai întinsă suprafață de mercur cunoscută — corespunzând Chinei de sud — și cele 20 000 de Bălti Verniene, numite astfel după autorul Călătoriei spre centrul Pământului.

După vestigiile paleontologice și istorice descoperite în această lume subterană, putem deduce cu oarecare precizie habitatul original al diverselor rase de zmei. Conform hărții alăturate, zona europeană a cunoscut de-a lungul timpului conviețuirea, când pașnică și când războinică, a patru rase, nu întâmplător cele mai frecvent menționate în folclorul popoarelor de aici: zmeul zmeilor, zmaul, dinele de zmeu și zmeul mioritic. Incursiuni de pradă și chiar regate temporare au mai stabilit aici de-a lungul mileniilor zmeul comun (a cărui patrie e de fapt Caucazul) și muma zmeilor. Zona asiatică, mult mai întinsă, a fost împărțită între zombal, zmeul zmeelor, zmeul sur de văgăună, zmeul cu colți și muma zmeilor.

Enigmaticul Animicstiutor și-ar fi plimbat faimosul Toiag cu urechi pe undeva, prin Chomolugma. Situl arheologic de la Kokorro, dedesubtul peninsulei Indochina, atestă legături comerciale cu regatul zmeului zmeilor. Se schimbau prințese contra praf de scărpinat.

Șapte așezări urbane, descrise mai pe larg în alt capitol, există din vremuri străvechi în lumea întunecimii, în hrankahranka Oului de Liliac ele sînt numite, inspirat, Cele Șapte Bijuterii. Misticii, atît din neamul zmeilor cît și din cel omenesc, au încercat să suprapună așezarea lor cu cea a unor constelații, cu osemintele unor animale sacre ca Filiala — un fel de sirenă din lacurile de mercur — sau cu cele șapte chakra înșiruite de-a lungul corpului omenesc. Aceste cetăți sînt (de la vest la est): Unna, Dowa, Trikkta, Quatr'a, Phiimpha, Shiksta, Săpata. Cea mai mare dintre ele, și prima descoperită, sub Kiev, de însuși Laardsen, este grandioasa Quatr'a, ce ar fi adăpostit pînă

la 25 000 de zmei din neamul Zmăului. Minusculă e în schimb Dowa, de sub Perpignan, fantezie a unui singur câine de zmeu care și-a clădit vreo zece case înconjurate de un zid gros, cu sclipiciuri de mica. În piațeta din fața casei din mijloc acest original își instalase cortul în care locuia cu cele cinci soții și cu unicul copil. Marea majoritate a zmeilor a preferat însă, dintotdeauna, să locuiască în peșteri, în bule de aer din ghețari sau în vizuine săpate cu ghearele. Un mare zid, asemănător celui chinezesc, construit pe la 3500 î.Cr., separa, aproximativ pe sub albia fluviului Enisei, spațiul subteran în două zone. A fost construit, probabil, de zmeii „europeni” ca apărare în fața năvălirilor „asiaticilor”. Zidul e azi în ruine. Ca o ciudățenie merită amintit faptul că, din loc în loc, zidul era străbătut de așa-zisele „găuri pentru trădători”, mici porți prin care trădătorii puteau ieși ca să contacteze dușmanii. Zmeii consideră trădarea o necesitate și o-ncurajează ca

atare. Ea nu poate schimba soarta unui război, pentru că trădările dintr-o tabără se anulează cu cele din tabăra opusă, în schimb, cînd se-ntorceau de la întîlnirile secrete cu dușmanul, trădătorii aduceau cu ei daruri și mărfuri de contrabandă, foarte apreciate. O ghildă a trădătorilor funcționa în orice oraș, iar starostele lor devenea automat membru în Dooma Parohiei respective (vezi Organizarea politică).

întinse păduri de licheni fosforescenți, străbătute de rîuri de lavă, formau obstacole de nestrăbătut altădată pentru zmei. Ele trebuiau ocolite pe distanțe enorme. Pădurile fojgăiau de animale cavernicole transparente: păianjeni, miriapozi, harpii, tuute, zuuuze, fiuuuuse, țiuuuuuuuuuuuuuure și miuuuuuuuuu-uuuuuuuuuuuuuune. Ultimele cinci specii sînt azi dispărute, iar harpiile mai supraviețuiesc doar în captivitate. Deși păianjenii erau uneori mari cît un stat de om slăveau glande de venin cît o minge de fotbal, ei nu stîrneau atîta teroare ca

faimoasa fiuuuusă, un delicat viermișor palid care pătrundea în nara zmeului adormit, ajungea-n creier și acolo întorcea comutatorul sexual, așa încît zmeul devenea brusc zmeoaică, își împletea cozi la modă și atrăgea la marginea pădurii alți zmei, pradă pentru fiuuuuuse.

Din loc în loc, presărate de-a lungul și de-a latul Tărîmului întunecimii, se mai pot zări încă și azi Ste-iurile și Frescele. Steiurile sînt lame de stîncă galben-opalină, trandafirie sau indigo înălțate spre boltă, în interior au scări în spirală care duc către o terasă din vîrf, uneori la peste o sută de metri înălțime. Sus te întîmpină un zmeu mumificat, îmbrăcat în platoșă, cu coif pe cap și cu mari ovale de jad în locul ochilor. De obicei e înfățișat într-o ipostază marțială, bă-tîndu-se cu pumnul în piept sau ridicînd amenințător buzduganul. Ignoranți ai artei sculpturii, zmeii păstrau în acest chip memoria eroilor de altădată. O dată cu dezvoltarea turismului în spațiul subteran, aceste venerabile monumente au

fost nu de puține ori vandalizate, acoperite cu inscripții obscene, zmeilor li s-au pus țigări în gură etc. Faptele sînt reprobabile și ar trebui pedepsite prin lege. Alte monumente sînt Frescele. Ele corespund, de asemenea, nevoii zmeilor de a consemna, pentru eternitate, vechi fapte de arme. Pereți enormi de stîncă au fost frumos neteziți, iar apoi, în lipsa științei picturii, generalii înșiși care-au cîștigat bătălia respectivă, împreună cu numeroși soldați de-ai lor și cu prizonierii inamici, au fost uciși și trupurile lor așezate în tablou în poziții corespunzătoare. Peste toți a fost turnată apoi lavă albastră sau cenușie. Azi frescele se văd de departe, povestind, în altoreliefuri sugestive, despre eroismul strămoșilor zmeiești.

În zilele noastre, Tărîmul întunecimii este exploatat de numeroase societăți miniere. Se extrag de-aici zinc, mercur, aur, beriliu, antimoniu și oțel de unghii. Zmeii actuali trăiesc în rezervații, unde li s-a asigurat tot confortul necesar: lumină,

apă caldă, instalații igienice, își câștigă existența ca actori în filmele despre zmei și vânzând diverse produse artisanale. Boli aduse de oameni, între care banala fobofobie (teama ca nu cumva să ti se facă teamă), fac aici numeroase victime.

ISTORIE

Primele mărturii istorice care atestă culturi ale zmeilor pe (și mai ales sub) teritoriul Eurasiei — zmeii sînt complet absenți pe celelalte continente — începînd din mileniul al șaselea Î.Cr. au fost scoase la lumină în 1905 de către lordul Humphrey. E vorba de faimoasele coifuri „cu ace de seringă” găsite în peștera Bourrasque din Pirinei. „A fost cea mai fericită zi din viața mea”, a declarat ulterior lordul Humphrey. „Asemenea lui Schliemann, descoperitorul Troiei, am avut și eu încredere în vechile povești. Cum de mic îmi veneram mama, n-am putut crede

nici o clipă că minunatele istorii cu care mă adormea erau minciuni. Mama mea nu putea minți! Deci: zmeii trebuiau să existe pe undeva. Acum, cînd acest vis mi s-a ndeplinit, pot să mă dedic în continuare căutării lui Bau-Bau, fiindcă de a cărei realitate istorică, de asemenea, nu mă-ndoiesc/ Pe lîngă coifuri, în peștera Bourrasque a fost pentru prima dată găsită o intrare către Celălalt Tărîm, uriaș gol subteran ce se-ntinde, extrem de sinuos, de la Stonehenge la Hi-roshima. Mai cu seamă în acest spațiu, în care domnește crepusculul slabelor luciri ale florilor de mină, lichenilor fosforescenți și lacurilor de lavă, s-au făcut descoperiri arheologice fascinante. Exact dedesubtul Kievului a fost găsită o măreață construcție ruinată, din steiuri de piatră arătînd ca niște lame de pumnal spre tavanul cu stalactite al grotei. Ruina era încă locuită de un trib degenerat de zmei cu colți, care n-aveau însă nici o legătură cu străvechii construc-tori.

Descifrînd scrierea așa-numită serpuită Z de pe unii monoliți, istoricii au putut acoperi o parte din istoria străveche a zmeilor. Se vorbea acolo despre triburi rătăcitoare, eroi și masacre. Acum treisprezece mii de ani, Dragg-Onn a unificat triburile de zmei asiatici. Toate celelalte rase, subjugate, au fost folosite la ridicarea unor cetăți nesăbuite, cu mari camere de tortură în pivnițele lor fără fund. Pe la 6500 î.Cr. înregistrăm revolta lui Killar, cel care, reușind să găsească Gemă înaltelor Trăsături de Caracter (pare-se, un safir mare cât o portocală păzit de șerpi înaripați), a ajuns stăpînul Regatului de Vest și un semizeu mult cîntat în vechile epopei (vezi Zurbele). Urmașii lui Dragg-Onn n-au suportat știrbirea vechiului teritoriu și au pornit un război necruțător contra urmașilor lui Killar. Atunci și-au inventat rasele diversele buzdugane nimicitoare. Ca urmare a acestei încleștări de aproape 1500 de ani, întreaga civilizație zrneiască neolitică s-a ruinat. Dinjfiere

rasă au rămas doar câțiva supraviețuitori (iar încălțații, constructorii Morii de Pepite de sub marea Ohoțk, au pierit pentru totdeauna). De-atunci, într-un ultim efort de a păstra amintirea trecutului glorios, supraviețuitorii au ridicat Babelul de sub Kiev și apoi s-au risipit în toate ungherele uriașei caverne.

Cu 4000 de ani înainte de Cristos, zmeii au descoperit Suprafața, în căutare de faguri ai albinei palide, spune legenda, câțiva câini de zmeu s-au cățarat pe o stalactită grosă cât un trunchi de copac și au împins cu umărul un enorm bolovan. Conducătorul lor va rămîne în Zurbe cu numele de Okki-Mei-Okki-Mei (Cel care a văzut lumina), pentru că, într-ade-văr, imensa boltă albastră de la suprafață și străfulgerarea orbitoare a soarelui au fost atunci pentru prima dată zărite de neamul zmeilor după cîteva zeci de milenii de recluziune în imperiul umbrelor. Știm azi că zmeul, inițial un animal de suprafață, a trebuit să se retragă în adînc, în vremuri

imemorabile, din cauza hienei uriașe care-l vîna cu predilecție. Zurba „Platoșei de rinocer” povestește cum grupul de zmei palizi ca moartea au înnoptat prima dată sub diamantele stelelor și cum, dimineața, s-au răs-pîndit prin iarba înrourată, smălțată de flori. Cum azurul înmiresmat, plin de fluturi, îi înspăimînta.

La suprafață, urmașii acestei mici cete au găsit mine de aur și antimoniu. Și-au construit palate în codri circulari. Au întîlnit prințese visătoare, plim-bîndu-se la pasul calului pe malul unor ape albastre ca și ochii lor, și le-au intuit potențialul reproduc-tiv. Le-au răpit en gros și en detail. Cosînzenele, prințese cu coade blonde și cu un mic tatuaj pe fesa stingă, au generat noua și puternica rasă a zmeului zmeilor. Ieșirea din Pirinei a fost urmată, de-a lungul secolelor, de alte migrații, pe măsură ce erau descoperite, în peșteri din diverse masive muntoase, alte și alte ieșiri. Secta stranie a poezilor — cei ce aveau să producă atît de prețuitele Visse, Zurbe și

Hrankahmnkas — și-a dezvoltat simțul cristalomandibular pînă la perfecțiune. Oricare dintre ei, „mirosind" nopți întregi viforul constelațiilor, putea spune cît la sută cuarț și cît la sută zirconiu se găsesc pe al cincilea satelit al celei de-a opta planete ce înconjoară steaua Arc-turus...

Ieșind la suprafață, zmeii s-au confruntat, inevitabil, cu specia umană, deja destul de răspîndită, mai cu seamă în bazinul mediteranean și în Orientul Apropiat. Inițial, zmeii (în primul rînd zmeul comun, zmeul zmeilor și zmeul mioritic ce a populat curbura Carpaților) i-au privit pe oameni exclusiv ca pe niște animale domestice, furnizoare de carne, lapte și prințese. Orașele-state au fost atacate, pe rînd, de hoarde zmeiești care le-au dărîmat zidurile și le-au obligat la plata unui tribut. Au fost întemeiate, conform Vissei de la Saana, trei mari formațiuni prestatale zmeiești, fiecare cu propria ei organizare și religie, numite kook-uri: Noo-kook, Vann-kook și Bang-kook

(Regatul de Nord, de Vest și de Est). De remarcat că numele orașului actual Bangkok păstrează amintirea străvechiului regat. Pe la 1400 î.Cr., puterea zmeilor de suprafață a atins amplitudinea maximă.

Au trecut secole pînă cînd oamenii, inițial șocați de confruntarea cu noua și înspăimîntătoarea specie, să se trezească din amorțire și să înceapă contraatacul. În pericol de dispariție, specia și-a descoperit resurse neașteptate. La 1200 î.Cr. împărații Verde, Roșu și Mov au inițiat un complot ce avea să răstoarne situația. Planul avea două părți. Prima consta într-o acțiune ultrasecretă de spionaj industrial. Printre sclavii care lucrau în atelierele de arme ale Regatului de Vest au fost infiltrați specialiști care au furat proiectele celor mai eficiente buzdugane, ca și mostre de materiale. Au putut fi astfel reproduse faimoasele Toroy-Pan, Buzduganul cu Trei Peciți (altfel numit Cu Pernă) și Numele Tatălui. Enorme arme erau însă imposibil de ridicat. S-a trecut, deci, la partea a doua

a proiectului. Au fost selectați din prostime flăcăii cei mai viguroși, care-au fost apoi supuși unor minuțioase și istovitoare antrenamente de body-building. Li s-au dat cele mai zdravene neveste. Fiii fiilor fiilor fiilor lor, după antrenarea intensă a fiecărei generații, au reușit să clinească un pic buzduganul, iar fiii fiilor fiilor acestora l-au putut ridica pînă aproape de genunchi. Din fericire, omenirea n-a trebuit să mai aștepte alte cîteva generații, căci Voinicul a^ apărut spontan, ca urmare a cine știe cărei mutații, într-o zi, un flăcău subțiratic, cu totul deosebit de pachetele de mușchi ale celor „din plan”, a ieșit în curte și a smuls din rădăcini un stejar plin de ghinde. L-a curățat frumos de crengi și a făcut o ditai ghioaga, bătută-n ținte de aramă, pe care-a az-vîrlit-o pînă-n nouri și, după trei zile, a prins-o pe degetul mic. Împărații și culturiștii au rămas cu gurile căscate și au aplaudat în silă. De-atunci, voinici asemenea primului cutreieră veseli lunci și văi, horind și doinind, în căutare de zmei.

Istoria medievală e în același timp foarte bogată și extrem de monotună. Ea abundă în nenumărate înfruntări între zmei și voinici, al căror mobil este, de obicei, femela umană. Aici, povestirile eroice zmeiești și cele umane diferă radical, în primele, schema este următoarea: 1. zmeul detectează domnița prin simțul prințesoreceptor. 2. zmeul se deplasează spre palatul domniței. 3. zmeul supune oastea împăratului (tatăl fetei) și obține prințesa ca tribut. 4. o duce în propriul castel și-o vrăjește. 5. zmeul detectează prin preajmă un voinic. 6. ajutat de domniță — care, de obicei, scoate ochii voinicului — zmeul îl ucide pe voinic. 7. zmeul și domnița fac copii și trăiesc fericiți pînă la adînci bătrîneți. Povestirile umane răstoarnă întrucîtva această schemă narativă: 1. zmeul răpește prințesa. 2. împăratul pune un premiu pe capul zmeului: fiica de soție și jumătate din împărăție. 3. mulți voinici încearcă în zadar. 4. sosește Voinicul. 5. el ajunge la palatul

zmeului. 6. ajutat de domnița — care, de obicei, îl induce-n eroare pe zmeu — voinicul îl ucide pe zmeu. 7. voinicul și domnița fac copii și trăiesc fericiți pîn-la adinei bătrîneți. Punînd în cumpănă aceste cronici oarecum partizane, istoricul ajunge, vrînd-nevrînd, la concluzia că uneori trebuie să fi cîștigat zmeul, alteori voinicul și că, tinzînd către un fel de hibridizare, rasa umană și cea zmeiască n-ar fi fost, de fapt, atît de aprige dușmane cum s-a crezut pînă de curînd. Există, de altfel, dovezi că, în decursul Evului Mediu, între ele au existat comerț, contrabandă și schimb de idei.

Situația s-a dezechilibrat dramatic în momentul în care, poate printr-o nouă mutație, către 1250 după Cristos, a apărut super-eroul umanității, purtînd numele de Făt-Frumos (foetusformosus). Unele femei însărcinate — conform statisticilor oficiale cam una la 100 000 — observau, în timpul scaldei, că pîntecele le-a devenit străveziu ca un zgîrci și că prin sticla lui se zărește

un făt minunat, cu părul numai bucle de aur. Ochii lui mari și apoși păreau că grăiesc. Primele femei care-au vorbit despre vedenia aceasta au fost arse pe rug ca vrăjitoare. Altele au născut în locuri ascunse. Mare le-a fost uimirea când, după trei zile, s-au pomenit cu cîte un vlăjgan pletos, cu cercel în ureche, care le zicea „mamă”. Feții-Frumoși s-au dovedit imbatabili în înfruntările cu zmeii. Doar zmeul zmeilor și zmeul mioritic le-au făcut oarecum față, nereușind să cîstige nici ei, de altfel, mai mult de două bătălii (sethuri în limba zmeilor) din cinci. Din acel moment, soarta zmeilor de suprafață a fost pecetluită. Ei și-au părăsit palatele și s-au retras iarăși în lumea subpămînteană, jelindu-și gloria apusă.

De pe la 1400 pînă la revelația lordului Humphrey amintirea zmeilor s-a estompat în așa măsură, încît cei mai multi oameni considerau zmeul doar un produs al imaginației, o frumoasă legendă din folclorul popoarelor. Cîte o urmă de picior

imprimată în lut apărea din când în când, menținând treaz interesul publicului. Cele mai multe se dovedeau falsuri grosolane. Chiar și după 1905, un dispreț cvasi-unanim acoperea orice încercare neortodoxă de a privi istoria. Cu toate acestea, recente sondaje în arhive arată că atât CIA cât și KGB-ul erau la curent cu existența reală a zmeilor și că posedau, în unități militare secrete, câteva buzdugane, intens studiate, încrucișări sinistre între cele două rase ar fi fost încercate pentru crearea soldatului care să scoată flăcări pe nări. Azi, în fața zdrobitoarelor dovezi paleontologice, arheologice, istoriografice, ca să nu mai vorbim de exemplarele vii capturate în subteran ca și de cele, vechi de sute de ani, prinse în ghețurile mării Bering, scepticismul omului de știință trebuie să cedeze. Recentul congres internațional cu tema „Zmeul, contemporanul nostru” (Zimnicea, 1983) a marcat o definitivă acceptare a fenomenului.

ARME

Diferitele rase de zmei folosesc în luptă arme diferite. Totuși, ele pot fi grupate în câteva categorii generale:

Arme de atac:

Le putem, la rîndul lor, clasifica după cum urmează:

> arme biologice: jetul de lichid incendiar împrôșcat din nări asupra adversarului, colții și ghearele năprasnice, scuipatul cu precizie (zmeul zmeelor), loviturile violente de cap în gură (zmeul zmeilor), împunsul (zmeul cu coroană), trînta „că-i mai dreaptă” (zmeul mioritic), în acest ultim caz toate trucurile sînt permise.

> arme verbale: înjurătura cu efect, blestemul în lung de linie, imprecăția bifurcată, balmăjeala, gîn-găveala (zmeul sur de văgăună), imitarea, scălim-barea (zmeul cu colți). Sudalma simplă, dublă și triplă e mînuită cu deosebită dexteritate.

Dar poate cea mai eficientă armă verbală, mortală cînd e folosită de cîinele de zmeu sau de muma zmeilor, este îmbălarea, care constă în lăudarea deșănțată, prelungă, mieroasă și insistentă a adversarului. Prins într-un ghemotoc de fire umede care se solidifică rapid în contact cu aerul, acestuia nu-i mai rămîne nicio șansă. Mai toți zmeii vorbesc morfolit, printre colți. Cu desăvîrșire mut pare a fi Anemicștiutorul (de la care ne-au rămas totuși comori de înțelepciune scrise pe coji de ouă). Oratorii speciei sînt zombalii, care nu pronunță cuvinte, ci clinchete de inelușe agățate în colți, deosebit de convingătoare (spun zmeii). Mai multe despre limba zmeilor, într-un capitol special. ^ artefacturi: sînt armele propriu-zise, fabricate de zmeii înșiși. Acestea sînt de trei feluri: contondente, tăioase și energizante.

Armele contondente au toate ca model primordial buzduganul, evoluat dintr-o simplă măciucă primitivă. Datele culese pînă în prezent ne îndrituiesc să

credem că absolut toate rasele de zmei, actuale sau fosile, au folosit sau folosesc buzduganul. Arme enorme de piatră (mai târziu de bronz, fier și chiar plumb) imposibil de ridicat de mîna omului, se găsesc presărate în vadurile rîurilor sau în situri arheologice, unde sînt exhumate alături de cranii cu mari orbite omenești, dar cu colți uriași pe mandibule și prelungite cu o coloană vertebrală de sopîrlă. Buzduganele din muzeele lumii, mai vechi sau mai noi, sînt specifice fiecărei rase:

Zmeul zmeilor folosește așa-numitul „Numele Tatălui”, un soi de baros din platină de o puritate atît de înaltă încît, prin calitățile sale conductoare, atrage fulgerul din înaltul cerului și-l prăvălește asupra adversarului. Dacă acesta nu pierde din prima flacără albăstruie, primește direct în țeastă o a doua lovitură, de data aceasta cu buzduganul însuși. Cei din urmă zmei ai zmeilor folosesc buzdugane de titan, ca să nu poată fi detectate de radare.

Zmeul sur de văgăună rotește cu dexteritate deasupra capului ceea ce el numește „Toroy-Pan” (literal: Distruge-Tot), o bilă de fier legată cu sîrmă, asemenea ciocanelor din proba olimpică. O învîrte atît de repede, încît fierul se-ncinge la roșu prin frecarea cu aerul. Cînd arma se găsește pe linia adversarului, tarantulele îi fac zmeului un semn cu labelle pe umeri, iar acesta dă drumul bilei. Vai de el, însă, dacă o face prea devreme sau prea tîrziu: bila atunci nu mai pornește, iar sîrma se învîrte în jurul corpului nefericitului zmeu, tăindu-l fin, în feliuțe ca de salam. Acest accident se petrece, însă, destui de rar.

Buzduganul zmeului cu colți constituie un frumos exemplu de simbioză cu corpul posesorului. Cînd micul zmeu se naște, tatăl său, în cadrul unui frumos ceremonial, îi așază în palma dreaptă o sămînță de Leucă (leuca draco), arbust de esență dură care crește doar pe platourile înalte din Altai. Pruncul simte-n aceeași clipă o arsură în podul palmei și-nce-pe să

urle sălbatic, la care tatăl îl anesteziază prompt cu buzduganul propriu. Lovit cu Leuca, pruncul a primit botezul obștii în care se va integra. Din sămîn-ță va crește cu timpul o Leucă viguroasă, avînd rădăcini adînc împlîntate în zmeu, pe care-l parazitează, dar îl și apără.

Pînă si dinele de zmeu, rasă patrupedă, are buzdugan. Renunțînd de milenii la reproducerea sexua-tă, falusul său a fost eliberat de vechile atribuții și, sub numele de Buul-Ann (onomatopee lipsită de conținut noțional), a devenit o armă redutabilă.

Muma zmeilor folosește Moaca, un cap de om preparat special ca să devină dur ca bazaltul, înfipt într-o coadă de palisandru. Moaca apare cînd nu te-astepti în mîna acestei bătrînici pe care ai tot trece-o strada, cînd înainte, cînd înapoi, din zori si pînă-n seară...

Adevăratul buzdugan este cel Cu Trei Peceți, arma de atac a zmeului mioritic. După unghiul din care e privit,

acest super-buzdugan poate părea înspăimântător (partea cu țepii) sau îmbietor (partea cu perna), într-adevăr, inventatorul acestei adevărate lănci a lui Ahile, legendarul mioritic Ursan, „pletos ca zimbrul, cu pieptul gros și lat”, este reprezentat în balade, hronir-uri, saga și bîlnii ca dormind „culcat pe buzdugan”.

La fel procedează toți zmeii carpatini, fiecare căptusindu-și scula cu o perniță dolofană. Buzduganul Cu Trei Pечеți, azvîrlit în nouri, e prins de zmeu pe degetul mic, hipertoni fiat prin îndelungate flotări.

Animicștiutorul ar avea, în loc de buzdugan, faimosul Toiag cu Urechi. Nu se știe de ce acest toiag e atît de faimos, dar i se zice astfel, obligatoriu, așa cum lui Ahile i se zice „cel iute de picior” și Arnotenilor, „adevărații Arnoteni”.

Zmeul zmeelor poartă, atîrnat de cureaua de la nădragi, un buzdugănuț numit Fîță, niciodată folosit. Totuși, un ins

care si-ar pierde Fîța ar ajunge de batjocura semenilor.

Zmăul este marele campion la aruncarea cu buzduganul. Acesta se numește Matrak (zeul suprem al zmăilor) și are nouăzeci și nouă de ocale. Din fericire, fiecare oca — bilă de aramă cu ghivent — poate fi desurubată din coadă și aruncată separat. La sfîrșit, se consideră că a fost aruncat buzduganul cu totul. Ținta favorită a zmăilor a fost întotdeauna discul rotund și luminos al lunii. O prorocie spune că acel zmău care va ciobi cu buzduganul buza lunii va stăpîni întreg Tărîmul Celălalt. Cunoscînd ambiguitatea prorocirilor, mai toți zmăii și-au alintat de-atunci soțiile cu numele gingaș de Luna.

Este cu neputință să spunem cum își numesc buzduganul zmeii asiatici, dar îl numesc foarte convingător. Cel puțin așa afirmă ceilalți zmei. Singurul capturat, păstrat la British Museum, este un obiect alungit, cu cîteva butoane roșii la extremități. Specialiștii au convenit să-l

numească Bățul Bucuriei. Nu se știe cum se utilizează.

În fine, zmeul comun folosește în luptă Buzduganul.

Armele tăioase nu sînt alintate cu nume și porecle, dovadă a statutului lor inferior față de cele contondente. Pur și simplu, toți reprezentanții rasei zmeilor, indiferent de sex, poartă înfipte în brîu, atîrnate de cingătoare, ascunse în carîmbul cizmei, bălăngă-nindu-li-se între picioare și încurcîndu-i la mers tot soiul de lame tăioase de tipul sabie, spadă, floretă, paloș, pală, iatagan, hanger, cuțit, pumnal, stilet, briceag, brici, șiș, șuriu, topor, toporaș, toporișca, secure, bardă, halebardă, satîr, machetă etc.

Mai toate, dat fiind pronunțatul gust pentru baroc și rococo-ul tîr-ziu al zmeilor, sînt strunjite în forme atît de șerpuitoare, încît seamănă bine cu florarele de plastic ale elevilor.

Armele energizante, specifice zmeilor comuni, sînt în număr de trei:

cămașa de forță, cravata de forță și costumul de forță. Ele acționează ca niște acumulatori de energie.

Cînd un zmeu a îmbrăcat cămașa de forță — numită uneori și cămașa morții — se crede că poate capta culorile din mediul înconjurător pe care, transformate într-o pastă vîscoasă, le proiectează asupra dușmanului. Peisajul din jur ar rămîne mult mai palid pentru circa o săptămînă. Cravata și costumul de forță ar extrage și zgomotele, respectiv mirosurile din peisaj. Nu se știe cît de real este acest efect și cît e doar autosugestie.

Arme de apărare

Se subîmpart în subiective și obiective.

> **Subiective**, în condițiile defavorabile care pot surveni în cursul unei lupte, zmeii recurg la cîteva strategii simple și eficiente:

- Se fac că plouă. Cu paloșul voinicului în gât, zmeul deschide deasupra capului o umbrelă și, cu o expresie visătoare, fredonează ceva dintr-un film cu Gene Kelly.
- Își pun cenușă-n cap. Presărată fin, servește, probabil, la camuflaj.
- îl iau pe Nu în brațe. „Nu” (corect, Nu) este un idol cu aspect de bufniță, cioplit grosolan în lemn de gutui despre care se crede că, legănat în brațe, îndepărtează pericolul.
- Se fac că nici usturoi n-au mâncat, nici gura nu le miroase. Speră astfel ca voinicul să se apropie destul cât să-i poată sufla în nas un damf ucigător de mujdei.
- închid ochii si — minune! — voinicul a dispărut.
- Dau din colt în colț. Clănțane adică înfricoșător din dinți.

> **Obiective.** Pe lângă pielea tăbăcită și însolzată față de care cea a rinocerilor este ca obrazul de fecioară, zmeii mai poartă și

diverse varietăți de platoșe și cuirase din cele mai diverse materiale, bine lustruite, aurite, scînteietoare, pe care și le transmit din tată-n fiu. Pe țeștele noduroase au coifuri cu țepi și panașe. În dreptul ochilor, dispozitive de ochire cu fir de păr. Mîinile și picioarele rămîn, tradițional, neacoperite.

În luptă poartă și scuturi, fie din lemn de balsa, atît de ușoare că le dă peste cap fiecare pală de vînt, fie din oțel nituit, grele de abia le tîrăsc în urma lor, conformîndu-se teoriilor tactice la modă. O legendă insistentă vorbește despre Scutul Magnific ascuns de un strămoș divinizat al poporului zmeiesc, Baal-Aur, pe rundul unui lac dinspre răsărit (identificat cu lacul Arai). Cine-l va găsi va dobîndi invulnerabilitate față de apă, foc, viscole, cutremure, artilerie și țințari, adică va deveni eroul capabil să termine pentru totdeauna cu mișuna nefolositoare a Prăpădiților de Suprafață, cum numesc ei rasa umană.

OCUPAȚII SI UNELTE

Zmeii sînt ființe harnice și pricepute (cu excepția zmeului cu colți, harnic, dar nepriceput și a cîinelui de zmeu, priceput, dar teribil de leneș). Din timpuri străvechi au dezvoltat numeroase meserii, în care s-au ilustrat după cum urmează:

Zmeul comun sapă-n pămînt în căutare de mandragore cu ajutorul unei unelte numite gheară. Aceasta e un fel de mănuașă de fier cu cinci ciocuri ascuțite. Cînd mandragora e dezgropată, ea țipă ca un prunc nou-născut. De aceea, zmeul nu uită niciodată să ia cu el și al doilea instrument, suzeta. Doar cu suzeta-n gură mandragora poate fi consumată în liniște. Cînd sînt descoperite într-un cuib mai mult de nouă mandragore, acestea se pot apăra de zmeu cu formula magică „Fugi, fugi, zmeule nebun!”, rostită în cor pe două voci. Orice zmeu comun cunoaște contravraja („Nu fug, nu fug, mandragore

delicioase!"), dar uneori uită ordinea cuvintelor și atunci cuibul, înconjurat de o sferă de foc, devine de neatins.

Zmeul zmeilor e miner din tată-n fiu. Simte sulful, nichelul sau plumbul după miros. Sapă tuneluri subterane cu ajutorul tirbușonului, pe care-l înfige-n granit, răsuțește de câteva ori voinicește, proptește genunchiu-n stîncă, trage și scoate dopul lăsînd să curgă, zornăind, mii și zeci de mii de smaragde scînteietoare. Pasiunea cea mare a tuturor zmeilor zmeilor e colecționarea florilor de mină. Minunile de cuarț și pirită care ajung la noi, la suprafață, sînt doar flori moarte, veștejite. Acolo, sub pămînt, ele se desfac și respiră ca niște crini transparente, și-și împrăștie grăunții de aur ai polenului în curenții de aer. Zmeii le culeg și le țin îngropate în pivnițe pe care nu le mai deschid niciodată. Nu le vede nimeni, dar ei știu că sînt acolo, ca le aparțin, și se bucură.

Zmeul mioritic e zidar vestit. Cele mai mărețe palate îi aparțin. Le clădește în

mijlocul unor codri circulari (de aramă, de argint și de aur), și cocoață pe ele turnulețe, donjoane și foișoare, fiecare cu girueta sau flamura sa. Folosește la zidărie firul cu bășică de porc, instrument care funcționează după principiul invers firului cu plumb, bășica fiind umplută cu un gaz mai ușor decât aerul. De mare ajutor îi este și nivela cu manivelă, în fereastra căreia bula de aer e așezată unde trebuie cu ajutorul unui cric. Codrii circulari sînt tunși zilnic, ca niște garduri vii, iar jivinele ce fojgăie prin ei se prezintă seară de seară la apel în careu.

Cîinii de zmeu cresc porci de cîini, cu care se hrănesc. Uneori, în vremuri de mare foamete, mă-nîncă și pisici, pe care le atrag imitîndu-le cu măiestrie mieunatul. Cum porcii de cîine cresc singuri, căutînd prin gunoaie, cîinii de zmeu stau lungiți de dimineața și pînă seara în grotile lor, pălăvrăgînd despre literatură. Porcii de cîine ascultă la gura grotei, comentînd între ei tema-n dezbateri. Cînd, nemaiputînd

răbda, unul intră să-si spună si el părerea, zmeii tabără pe el și-l devorează. Numesc acest lucru „punerea la punct a diletantului”.

Zmeii suri de văgăună, orbi ca liliecii, împletesc coșuri si fac perii. Ajutați de tarantule, ei mai vînează insectele cavernicole, străvezii ca sticla, cu care se hrănesc. Pentru aceasta, folosesc grebla, cu care piaptăna atent crîngurile de licheni fosforescenți, în muzee se păstrează minunate cămăși de zale împletite cu drag de zmeoaice pentru soții lor, din fire de sîrmă ghimpată în patru culori.

Meseria de felcer e practică din vechime de **zmeul cu colți**, care scoate dinți, lasă sînge, extrage săgeți, spînzură condamnații și torturează dușmanii cu mare dexteritate. Sînt atît de vestiți, încît toate celelalte rase apelează la ei pentru trebușoare ca acestea. Se cunosc cazuri cînd războinici de peste șapte lacuri de mercur și șapte mări de lavă au venit cu prizonierii legați fedeleș ca să fie torturați de zmeii cu colți. Victimele

sînt așezate la biroul demonic și li se dau de făcut socoteli grele, de rezolvat probleme cu lupi, capre și verze. După două-trei ore de chin continuu, zmeii spun și laptele supt de la mamă-sa.

Muma zmeilor împarte dreptatea. La el vin zmeii care au vreo neînțelegere. Judecata se desfășoară-n felul următor. Muma zmeilor iese din cort purtînd pe umăr bîta dreptății, o imensă măciucă ghintuită, folosită doar în acest scop, iar pe cap are coiful hotărîrii definitive. Cei doi zmei împricinați se așază la stînga și la dreapta sa, așteptînd plini de încredere verdictul. Muma zmeilor azvîrle bîta drept în sus cu asemenea precizie, încît după trei zile ea cade exact pe vîrfurile cu două pante al coifului de fier. Nimic (în afara suflării nevăzute a Zeului) n-o face s-o ia într-o parte mai curînd decît în cealaltă. Timp de trei zile zmeii umblă după treburile lor, apoi se reîntorc în formația inițială, bîta cade, alunecă pe una din pantele coifului și

izbește pe unul dintre zmei taman în moalele capului. Dreptatea s-a făcut.

Nu se știe ce meserie cunoaște **Animicștiutorul**, nici ce unelte folosește, cu excepția faimosului Toiag cu Urechi. Totuși, știm din legende că el ar scrie — sau ar fi scris — pe coaja ouălor preistorice tot soiul de sfaturi și proverbe înțelepte. Prin urmare, trebuie să fi folosit un mijloc de scriere. Pînă una alta, vom numi ipoteticul instrument faimosul condei.

Zmeul zmeelor confecționează zmee. Placaj, hîrtie creponată, pap de tîmplărie, sfoară și panglici colorate sînt îmbinate cu migală pentru ca pasărea artificială să-și poată lua zborul. Sula cu care găurește placajul e unealta lui principală. Se zice că unii folosesc și fița în acest scop, dar ei sînt gratulați de meseriașii cinstiți cu titlul puțin măgulitor de „fîțari” (cîrpaci). Zmeul zmeelor trebuie să muncească din greu, zi și noapte, căci doar douăzeci de zmee îl

pot ridica în aer, si multe sînt stricate de intemperii, de păsări și de copiii răi.

Zmăul e prea ocupat cu arta războiului ca să mai pună și mîna la treabă. Totuși, între două campanii, meșterește scrumiere și vase ornamentale din malachită, pe care-ncearcă să le vîndă altor zmei pe un preț de nimic: cinci scalpuri de voinic bucata. Rarori primește mai mult de trei. În acest meșteșug se ajută cu proteza, trei dinți din față, din oțel dur, pe care și-i pune special pentru muncă.

Încăltații stăpîneau Moara de pepite, așa că n-aveau de ce să muncească. Numai femelele lor se-n-grămădeau cu sutele pe malul lacurilor de acid sulfuric ca să prindă borțoși, un soi de pești cu tentacule verzi si pîntece sferic. Foloseau pentru asta canciogul, o plasă cu ochiuri atît de largi, încît peștilor nu le era teamă să intre, fiindcă știau că pot să iasă oricînd.

Zmeii asiatici au părăsit de mult ocupațiile tradiționale pentru a se lansa pe piața microelectronicii. Letconul e mînuit

de ei din cea mai fragedă pruncie. Aparatul nu e, totuși, electric. Ciocul său se încinge prin vibrațiile stîmite în coada lui de o specie de bărzăune tropical. Ca să poată depăși în finețe standardele americane, zmeii asiatici se dau de trei ori peste cap și devin așa de mici, că se plimbă pe firișoarele argintii ale unui circuit imprimat ca pe o șosea cu patru benzi.

ECONOMIE

Industria, astăzi mai curînd artizanală, a fost odinioară înfloritoare. Ramura cea mai dezvoltată a fost întotdeauna industria minieră. Zmeul scurmă-n pămînt din instinct și, dacă găsește o pietricică strălucitoare, o ascunde cu gelozie de ceilalți. Pretutindenii în spațiul subteran se află răspîndite mine de fier, plumb, zinc și, bineînțeles, cărbune. Pe lîngă acestea, cunoscute și oamenilor, zmeii exploatau și zăcămintele speciale, din care extrăgeau

pastă de dinți, ketch-up, lapte demachiant și zahăr, toate de cea mai bună calitate. Zăcămintele imense de sarmale, intens exploatare acum două milenii, existau sub Peninsula Balcanică. Mercurul se găsește în Imperiul întunecimii din abundență.

Zmeoaicele aduc zilnic din lac câte o vadră plină, cu care spală copiii pe cap ca să nu facă paraziți. Minerul de fier ajungea în marile centre economice precum Shiksta, Dowa și Quatr'a unde existau fierării care produceau arme, unelte și potcoave (zmeii nu folosesc calul, dar poartă la ei câte-un șirag de potcoave pe care le oferă gratuit voinicilor; potcoavele sînt așa de proaste, încît se tocesc după primii douăzeci de pași ai calului, care-ncepe să schioapete, dezavantajînd voinicuHn luptă).

Existau și mori de pepite, în păstrarea încălțaților. Industria ușoară prelucra (și o mai face încă la scară locală) o anumită specie de licheni fosforescenți numită-n popor boom-bach (lineus draco). În tulpina

lor curge un fel de sirop negru ca zmoala din care se trag fire. Țesăturile realizate din ele în centre de mai mică importanță ca Shuko sau Bifida sînt apoi colorate într-un negru și mai intens, și din ele se confecționează haine la Hrobba, pe malul lacului Laardsen IV.

Agricultura. Nu se cultivă absolut nimic. Se culeg mandragore, care sînt însă foarte viclene, iar țipătul lor poate perfora timpanele groase cît degetul ale zmeilor. Singurele animale domestice sînt porcii de cîine, consumați de cîinii de zmeu, dar și de alte rase. Porcii de cîine sînt inteligenți și, între anumite limite, stăpînesc limbajul articulat, iar între altele, pe cel nearticulat. Nu sînt buni de mîncat decît cînd „s-au copt” la minte.

Vînătoarea se confundă cu războiul, căci scopul celui din urmă e procurarea de hrană și de resurse reproductive. Zmeii devorează cu plăcere prizonierii de război, indiferent de specie, rasă sau grad de rudenie.

Pescuitul e slab dezvoltat, îl practicau în trecut, cum se vede în fresce, femelele de încălțați, care prindeau borțoși cu canciogul.

Transporturile nu s-au dezvoltat prea tare, întrucît zmeii nu cunoșteau roata și călăria. Zmeii sînt destul de sedentari și, dacă trebuie să trimită ceva dintr-o cetate-n alta, preferă să azvîrle pachetul. Fac acest lucru cu atît de mare precizie încît, după cîteva zile de zbor, cufărul se prăbușește drept în creștetul destinatarului. Răcnetul acestuia servește de confirmare a primirii. Mesaje mai ușoare sînt transportate de zmeii zmeelor, prin văzduh. Ei nu le înmînează niciodată, ci le lasă să cadă de sus, căci zmeii zmeelor sînt considerați o mare delicatesă printre ceilalți zmei.

Comertul folosea ca monedă de schimb scalpul, adică podoaba capilară a voinicilor uciși. Valuta forte era scalpelul, coama de aur a Fetilor-Frumoși. Curînd moneda a devenit atît de rară pe piață, încît în viața de zi cu zi zmeii au început să folosească

peruca. O vorbă disprețuitoare a lor spune: „Nu face nici cât două peruci." O formă specială a comerțului devenise acum câteva secole negoțul cu prințese vii. Acestea nu mai erau folosite atît pentru reproducere, cît pentru troc între cetăți.

E interesant de știut că, pentru o prințesă vie în stare bună, primeai cincizeci de porci de cîine sau un buzdugan de tipul „Matrak" sau paisprezece zmei ai zmeelor dolofani sau, în sfîrșit, circa trei sute de Prăpădiți de suprafață (ființe omenești de rînd). Prințesele moarte — mumificate, afumate, împăiate sau înghețate — aveau un preț mai mic.

CIVILIZAȚIE

Zmeii sînt animale sociabile și inteligente, mai mult sau mai puțin. Viața lor de zi cu zi cuprinde numeroase reguli de comportare, ritualuri și ceremonii, încălcate însă atît de des încît e greu de distins între regulă și excepții.

Principala și cea mai veche instituție a zmeilor este **familia**. Ea nu e răspîndită și structurată la fel la toate rasele. După cum se știe, cîinii de zmeu au renunțat de mult la reproducerea sexuată. Totuși, n-au renunțat și la familie. Literați din tată-n mugure — ca să zicem așa —, cîinii de zmeu se grupează după^â-milii de spirite, entitate ce cuprinde, în general, membrii unui salon sau cenaclu împreună cu porcii de cîine subiacenți, numiți în acest context Kara-kooda (cei-care-nu-înțeleg-nimic). Zmeul mioritic și zmăul au familii matriarhale, de unde popularitatea între ei a doctrinei masculiste, care reclamă dreptul zmeilor să stea și ei acasă, la cratiță. Muma zmeilor și zmeul zmeilor ucid femelele la naștere și formează familii doar cu domnite umane și Cosînzene, bine hrănite și mult iubite, dar al căror orizont e mult limitat de gratii.

Zmeul zmeilor preferă, în general, să ducă o viață singuratică. Doar în sezonul reproductiv el se asociază cu alți cîtiva

masculi ca să poată răpi și duce prin văzduh o domniță. Pentru câteva săptămâni, în jurul colibeii acesteia are loc o intensă viață socială. Apoi, domnița e lăsată în plata Domnului (= tariful pe care unele prințese îl percep în aceste împrejurări). Animicstiutorul formează o familie cu Sine însuși, mușcându-și din coadă ca șarpele Ouroboros. Cea mai mare armonie între masculi și femele s-ar fi întâlnit în societatea încălțăților, dar e poate numai o legendă.

Zmeul cu colți și zombalul, specii asiatice, au dezvoltat haremuri. Fiecărui zombal îi corespund, astfel, 2,14 femele. Zmeoaicele colțate sînt meștere în arta războiului familial. Soții lor au adesea ultimul cuvînt de spus, dar acesta e, invariabil, „Bine, dragă!” în fine, cazul cel mai întunecat este cel al zmeului de văgăună, în grottele căruia plictisul familial atinge cote fără precedent. Tinerii însurăței sînt deja sătui pînă peste cap unul de altul. După un an de la căsătorie ajung să se

urască pînă și tarantulele de pe umerii lor. După doi ani, încearcă să se otrăvească reciproc. După trei ani prind să-si spună glume răsuflete și să joace tabinet la nesfîrșit, doar-doar unul va ceda. Totuși, căsniciile lor sînt foarte rezistente, iar moartea, la sfîrșitul unor ani lungi, devine o mare ușurare. Zmeul sur de văgăună e dat mereu exemplu de fidelitate în dragoste.

Pe lîngă familie, zmeii au dezvoltat **instituii politice**, juridice și administrative în momentul în care au simțit nevoia unui dușman comun care să-i țină uniți. Statul, numit de toate rasele Lew-Yathan, are întotdeauna în frunte, ales de întreaga obște, pe cel mai ticălos, mai corupt și mai viclean cetățean. Teoria spune că, focalizînd ura tuturor, ca o lentilă, suveranul poate produce o rază nimicitoare în confruntarea cu inamicul. Cînd cetatea e asediată, el e urcat pe metereze și se așteaptă ca raza să-i țîșnească dintre sprihcene. Dacă acest

lucru nu se-ntîmplă, e îndată căutat vinovatul: cel care-l iubește-n taină sau îl aprobă pe tiran. Mulțimea îl sfîșie în bucăți. Regele, numit Boss, e ajutat la guvernare de miniștri. Fiecare zmeu trecut de majorat e numit ministru. Femelele nu pot fi ministru, pentru ele existînd numai funcția de mi-nistră, moștenită din mamă-n fiică. Copiii ajung încă de la naștere la demnitatea de ministrel (dialectal: menestrel). Cum în adunări (doome) sînt atît de mulți miniștri încît nu se poate lua nici o hotărîre, Boss-ul, scîrbit, abdică și îi urmează la tron altcineva. Aproape că nu există zmeu care să nu fi ajuns, în cursul vieții sale, suveran al neamului din care face parte.

Zmeii cunosc și **instituii de sănătate**, care sînt de două feluri: spitale unde se vindecă rănile si bolnite (am tradus astfel cuvîntul wah-liah, fără corespondent precis în limbile umane), în care fiecare zmeu, contra unei mici sume, poate căpăta o frumoasă boală de piele, un cucui, o

cicatrice, un neg, o tumoare sau orice altă malformație ornamentală. Personalul medical e format exclusiv din zmeii cu colți. Aceștia sînt vestiți pentru rapiditatea cu care rezolvă definitiv fiecare caz pe care nu-l pot vindeca.

învățămîntul este general, obligatoriu și gratuit. Doar că, zmeii născîndu-se cu toate cunoștințele necesare, la școală se duc numai cei bătrîni, care-au uitat aproape tot. Îi vezi, cocîrjați, cu ghiozdanele-n spinare, îmbrîncindu-se și țipînd pe străzi. Adesea sînt urecheați de propriii lor copii și nepoți sau puși să spună cîte o poezie, în cărțile de școală sînt povestite faptele eroice ale zmeilor care, de cîte ori aveau ocazia, îi vîrau pe Feții-Frumoși pîn-la gît în pămînt și le tăiau capul, învățămîntul începe cu universitatea, continuă cu colegiul și școala medie, încununarea studiilor o constituie grădinița, dar puțini sînt zmeii care se pot lăuda că au ajuns atît de savanți.

Presedintele Academiei trebuie să facă dovada că a absolvit șase luni de creșă. Cele mai importante grădinițe sînt cele din Trikkta si Săpata.

Religia. Zmeii cred, în general, într-o ființă supremă, făuritoare a Țurțurilor și a Glodului. Aceasta ar fi creat și primii zmei, însuflețindu-i cu focul transparent scos pe nări si dăruindu-le din ura inimii sale. Diversele lui nume: Ananakaourakismakistekou, Shhh, Ollâyluâaeî, Manitou, Bobo, Yoknapatawpha, Soolah, «ifcAliAJtjir,,*, xnop«vpemm $e^{\text{TM}^1/8-\wedge\%o\text{£}^2/300+}$, sau înseamnă toate același lucru: vidul din interiorul vidului din interiorul vidului.

Acest zeu nu are cult si altare, pentru că se crede că întreaga lume e altarul său. În schimb, zei mai mici, locali, sînt foarte venerați, în primul rînd, fiecare zmeu își divinizează buzduganul. Acesta e așezat seara în cui, pe peretele de la Apus, iar zmeul, cuprins de frenezie, îl contemplă, îi ascultă vibrația (dîndu-i un ușor bobîrnac),

îl pipăie, îl miroase și-n cele din urmă îl linge pe toată suprafața, venerîndu-l și ungîndu-l contra ruginei în același timp. Ceilalți zei sînt, se crede, vechi conducători politici și religioși, cu o existență legendară, ca Dragg-Onn, Matrak, Kumnene sau Amm — Go-n'na — Dayya. Lor li s-au ridicat, în vremurile istorice, temple, catedrale, bazilici, capele, domuri, campa-nele, capiște, sinagogi, moschee, geamii, case de rugăciune și colibe ale bărbaților. Nici o statuie nu ornează aceste construcții, azi ruinate, de vreme ce n-a putut fi prins nici un zeu care să fie ucis și transformat în propriul său basorelief.

Există doar numeroase inscripții votive urrînd, cu mici variațiuni, următorul model: „Zeule! Dacă în interval de ... zile nu-mi dăruiești obiectul x, voi chema tot neamul meu să stea de jur-împrejurul templului pe care ți l-am ridicat, ca să sufle foc pe nări și casa ta sfîntă să ardă cu mari vîlvătai. Și dacă nici atunci nu-mi dăruiești obiectul x, vom face o scară pînă la

Țurțuri, vom ajunge sus, vom găuri bolta și vom pune gheara pe tine. Apoi te vom..."
Urmau aici descrieri de torturi inimaginabile pentru mintea umană, întinse nu de puține ori pe un perete întreg, căci nu trebuia omis nici un organ al veneratului zeu. Mai existau și zeități mici, portabile, ca Nu, Ddda și Hmm, cu funcția de purtătoare de noroc. Paradoxal, acestor zmei-colibri li se aduceau cele mai sângeroase jertfe. Când au ieșit la suprafață, zmeii au suferit influența religiilor locale, astfel că în panteonul lor au fost primiți, cu timpul, Shiva, Behemoth, Ishtar și Satan, reprezentați cu solzi în spinare și cozi lungi, reptiline.

LIMBĂ

Aparatul vocal al zmeilor (cu excepția zombalului și, firește, a Animicștiutorului, despre care se crede că nu posedă așa ceva) e compus dintr-o limbă groasă,

musculoasă și despăcată, a cărei lungime poate varia de la 1,23 m la femelele zmeului comun pînă la 0,006 m la masculul zmeului, un bot plin de colți fiorosi și un laringe de o formă extrem de neregulată, în aceste condiții, nimeni nu trebuie să se aștepte la cine știe ce limbaj.

Se crede că zmeii gîndesc destul de mult, dar că n-au cum dovedi acest lucru din cauza dificultăților de exprimare. Cu cît o idee e mai abstractă, cu atît cuvintele care-o exprimă sînt mai greu de pronunțat. Atunci intră în joc limbajul corpului. Cînd vezi un zmeu agitîndu-se și smucindu-se ca lovit de streche, schimonosindu-se ca un epileptic, smulgîndu-și hainele și părul din cap, vei ști că ai în fața ta un filozof vorbind despre bucuria de a avea o inimă netulburată.

Există două mari grupuri lingvistice zmeiești, însoțite de o puzderie de dialecte și graiuri. Primul, răspîndit în zona europeană — specific deci zmeului zmeilor, zmeului mioritic, cîinelui de zmeu

si zmaului —, e alcătuit din limbi insinuante. Al doilea, întâlnit sub Asia (zmeul zmeelor, zmeul cu colți, mumă zmeilor, zmeul sur de văgăună si zmeul comun), reprezintă limbile aglutinante.

Limbi insinuante Zmeii se tem de zei si n-ar spune un neadevăr în ruptul capului. Refuză să spună, însă, și adevărul gol-goluț, căci experiența speciei a arătat că cei care-au făcut astfel n-au supraviețuit. Ieșirea din acest impas le-a oferit-o anatomia specifică a aparatului lor vocal. Limba avînd vîrfurile despicate, s-a ivit posibilitatea ca un vîrf să pronunțe răspicat o frază, pe cînd celălalt, în general mai scurt dar mai flexibil, să articuleze repede altceva, de multe ori opusul primei fraze. Lingviștii au analizat, astfel, structuri dialogale de tipul următor:

FĂT-FRUMOS: Bun-găsit, cîine de zmeu!

ZMEUL (cu primul vîrf): Hallom-Hallaham Googa! (Bine-ai sosit, voinice!)

(cu al doilea vîrf): Zvghrxtsutdlmrrrrr!
(Expresie intraductibilă făcînd aluzie la

posibilitatea ca voinicul să se-ntoarcă în locul de unde-a ieșit.)

FĂT-FRUMOS: Hai la luptă!

ZMEUL (primul vîrf): Bandagulaago Inikata Inika-ta Suntamarenasumpati Atarvavedaguantanamera Ghh-ghh! (Hai!)

(al doilea vîrf): Zvghrxtsutdlrmrrrrr!

FĂT-FRUMOS: în săbii să ne tăiem, sau în luptă să ne luptăm?

ZMEUL (primul vîrf): Hoola-hoop! (în luptă, că-i mai dreaptă!)

(al doilea vîrf): Dooten Zbengh'â... (Aș prefera buzduganul, dar, ce să-i faci, viața nu aranjează întotdeauna lucrurile așa cum vrem noi...)

Limbi aglutinante: Cleioase, însoțind articularea cu stropi mari de salivă, aceste limbi au o deosebită expresivitate, creînd uneori frumuseți și prețuri noi din materiale desconsiderate pe nedrept ca bubele, putregaiul și noroiul. Atît prințesele răpite, cît și voinicii au dificultăți în conversația cu zmeii asiatici, fiind nevoiți să folosească scuturi de cristal

între ei și interlocutor. Stropii de salivă sînt folosiți în aceste limbi ca semne diacritice și de punctuație. Astfel, un cuvînt ca Jomaamoj, pronunțat ca atare, înseamnă boboc de rață, dar însoțit de doi stropi pe fruntea celui cu care vorbești și încă unul în ochiul stîng ajunge să semnifice un anumit fel de scut din sorici de porc de cîine. Obligația ca, în relațiile internaționale, acești zmei să folosească Zwi, limbaj telegrafic și fără diacritice, a stîrnit numeroase revolte și manifestări de protest. „Este un intolerabil atentat la valorile noastre cele mai intime, spunea un oficial. Prin limba strămoșească noi nu înțelegem să exprimăm abstracțiuni insipide, ci însăși substanța și savoarea modului nostru de viață.” Nici pînă astăzi, însă, zmeii care folosesc limbile aglutinante nu au găsit înțelegere din partea altor popoare.

Un caz special de competență lingvistică îl reprezintă cel al zmeilor asiatici (zombalii). Caninii lor enormi,

sfredeliți și străbătuți de inele cu mărgăritar, rezzonează puternic la clinchetele delicatelor bijuterii. Aceste clinchete, uneori ușoare ca o adiere, alteori puternice ca niște clopote de catedrală, armonioase uneori ca un vis de iubire, distonante altă dată ca o găleată rostogolită pe trepte de beton, formează limbajul, foarte convingător, al zombalilor. În trecut, ei erau oratorii lumii subpământene. În ciuda faptului că nu-nțelegeau o boabă din graiul lor, zmeii veneau din cele mai îndepărtate colțuri și plăteau scalpuri grele ca să-i asculte. Plecau întotdeauna pe deplin lămurii, mai curați și mai uscați ca oricând. Anemicștiutorul nu pare să fi avut limbaj vorbit. Scrisul său, însă, are o structură gramaticală cu totul specială. Nu există, aici, cunoscutele noastre părți de vorbire: substantivul, pronumele, verbul etc. Avem însă altele, care descriu lumea în culori mai puternice și mai vii: zîmbirea, pălmuirea, holbarea, lăcri-marea, părul măciucă, geamătul (de durere și de

plăcere), mîngîierea... Majoritatea traducătorilor ce s-au aplecat asupra fragmentelor rămase pe coji de ou se plimbă azi, holbîndu-se și lăcrimînd, prin curtea caselor de sănătate.

ȘTIINTE

Autoritatea supremă în domeniul științific este, pentru zmei, Animicstiutorul, autor presupus al unui op numit „Sistema Lumii”. Aici este înfățișat Universul ca un fel de farfurioară ce se rotește rapid, ținută în echilibru pe vârful degetului Ființei supreme. Cînd i se face foame, zeul mai ciugulește cîte ceva din farfurie, și aceasta este moartea. Dacă-i rămîne ceva printre măsele, se scobește și asază rămășițele pe marginea farfuriei, în felul acesta vin pe lume animalele și zmeii.

Fizica zmeiască ne învață că spațiul are doar două dimensiuni. A treia, deși o văd prea bine, o neagă cu încăpătîinare. În

toată știința fizicii, de altfel desfășurată pe sute de pagini, nu întâlnești decât o singură formulă: $E = mc^2$. Ea e interpretată în fel și chip, cea mai acceptată soluție fiind cea a lui Zoozoom, din sec. al III-lea: Eficiența este Magia Capetelor Pătrate. Zmeii cred și în existența atomilor: brînză e compusă din atomi de briază, buzduganul din atomi de buzdugan, zîmbetul din atomi de zîmbet.

Chimia lor nu combină numai substanțe între ele, ci și stări sufletești, fenomene ale naturii, acțiuni sau pasiuni. Aurul modelat într-o stare de spirit tristă e alt metal decât cel prelucrat la o petrecere. Cetățile se construiesc pe ploaie, ca să înnegureze sufletul inamicului.

Nu sînt cunoscute matematica și statistica. Numerele sînt considerate superstiții. Nici un zmeu nu știe cîte degete are. De ce ar ști? în schimb, biologia a luat o mare dezvoltare, știut fiind că preparatele disecate, presărate apoi cu sare și piper, îi recompensau pe zmei după fiecare plicticoasă lecție de anatomie.

ARTE SI LITERATURĂ

Artele plastice au rămas într-un stadiu oarecum primitiv în culturile zmeilor. Există, desigur, în piețele orașelor statui de eroi, înălțate în vârful unor mărețe colonne. Dacă urci însă pînă la ele, ai surpriza să afli nu o întruchipare în marmură, ci pe erou însuși, împăiat și cu ochi de sticlă. Basoreliefurile celebrînd mari izbînzi cuprind sute de personaje ucise și acoperite cu var: aceiași soldați care au biruit în luptă. Tablourile de interior înfățișînd, de pildă, doi tineri împletindu-și limbile despicate într-o poetică panglicuță (forma lor de sărut) și intitulate „Iubire” sînt realizate după aceeași metodă. Atelierele pictorilor și sculptorilor la modă sînt numite metaforic „abatoare” și sînt frecventate de lumea mondenă. Mulți din cei ce intră pe propriile picioare ies de acolo sub formă de

portrete. Autoportretul e o specie cu totul necunoscută.

Mărețele cetăți din lanțul celor șapte bijuterii nu sînt rodul arhitecților, ci al întîmplării. Steiuri gigantice de stîncă au fost înfipite din loc în loc și, unde s-a întîmplat să fie două alături, zmeii au fost tentați să mai adauge, ca să fie grămada mai mare și mai vizibilă. S-au format astfel cercuri de menhire, iar în interior și-au clădit zmeii case, mai întîi tot din rocă necioplită, apoi din pietre legate cu mortar.

Zidaria e o achiziție recentă, împrumutată de la oameni. Astfel, sînt faimoase curțile zmeilor mioritici, cu zidurile lor ornate cu cristale și pirită, cu melancolicele foișoare din care prințesele lasă să atîrne în valuri părul lor de aur moale, cu cocoși de tablă și flamuri de mătasă pe țuguiele din vîrfuri. Interioarele acestor construcții sînt atît de labirintice, încît uneori poți găsi pe culoar mătăhălosul schelet al vreunui zmeu care n-a mai știut să ajungă la bucătărie. La subsol, toate

palatele aveau temnițe sinistre, mer-gînd pe cel puțin cinci etaje în subteran. Altădată acolo se petreceau orori, în epoca istorică, însă, celulele umede și întunecoase au servit zmeilor ca dormitoare, partea de la suprafață fiind, de fapt, rezervată oaspeților. „Să dormi ca pe masa de tortură” e, pentru zmei, echivalentul lui „Somn ușor, vise plăcute”.

Muzica și coregrafia. Cînd zmeul cîntă, nu-i a bună. Cînd dansează, e nenorocire. Fiecare cetate are un loc bine delimitat pentru astfel de activități, așa-numitul loc sacru Thisko — Tekk (în traducere liberă: casa plăcerii). Cîntarea o încep de obicei zmeoaicele, agițînd un fel de tamburine din piele umană și clopoței de aramă. Agită, de asemenea, aprig din fesele lor de tiranosaur, care cu această ocazie se-nroșesc ca petalele de mac. Cuvintele tradiționale sună așa:

Fete bune sîntem, zmeoaice de zmeoaice,
Sucim din buric ca niște șerpoaice, Vino să
ne iei, vino imediat Dacă ai parai și dacă

ești bazat Tine minte frate că ai doar o viață Dă-l în gît pe fraier, ieși la suprafață Și-o să ai succes, bani babani si BMW-eu Și-o să vin lîngă tine, și-o să fii zmeul meeeeeeeeeeeeu!

Chorus: Vino dacă vreeeeeei, vino să ne ieeeeeeei etc. etc.

Pe această muzică suavă, numită în general stilul „casă”, dar si „ciocănitură”, zmeii se pornesc să joace cu figuri, încît dîrdîie podelele sub ei. Serile de dans se termină cu dărîmări masive ale clădirilor pe o rază de cîteva sute de metri. Zmeul sur de văgăună mai dansează si tarantela cînd este ciupit din greșeală de unul dintre păroșii săi locotenenți. Zmeul mioritic are si el dansuri specifice ca sîrba și bătuta, dar se abține să le joace ca să nu se bată prea des munții-n capete. Dansul încremenit al Animicștiutorului, se zice, este chiar lumea în care trăim.

Dintre toate artele, zmeii adoră însă literatura, încă de mici ei îi adorm pe părinți și bunici spunîndu-le nenumărate

basme, legende și cîntece tinerești (echivalentul baladelor populare) cu care vin pe lume gata știute. Le uită însă pe parcurs, astfel că adultul obișnuit e avid să le asculte mereu și mereu. Nu toți nou-născuții au această înzestrare în aceeași măsură. Faimoși sînt pruncii zmeului comun, care spun povești într-un fel de largi amfiteatre, unde se intră cu plată: de obicei, zece centimetri pătrați de scalp de persoană. Folclorul zmeiesc vorbește despre o epocă nedeterminată în care super-eroi, ajutați de cel mai bun prieten al zmeului, balaurul, merg să lupte contra unor monștri oribili numiți Ros împărat, Verde-îm-părat, Făt-Frumos sau Presley (în Carpați, Prîslea) cel Voinic, și să elibereze astfel femelele umane sechestrate și neîmplinite.

Adevărata literatură este însă cea cultă, care cuprinde cîteva genuri înalt formalizate. Ea nu este înnăscută, în schimb e produsă de zmei atipici, cu o aplecare naturală spre poezie, numiți, în

toate limbile, puah (tradus de obicei prin poeți, cuvîntul înseamnă literal amărîți care împung stelele cu bărbia). Niciodată nu s-a ivit pe lume un puah din încrucișarea speciei zmeești cu cea umană. Doar cînd un zmeu, vrăjind o zrneoaică, uită să pronunțe formula rituală de îndepărtare a răului „Ni ni puah puah!” („Fie ca din dragostea noastră preacurată să nu se nască un nenorocit de poet”), se poate petrece ceea ce în familie va fi o mare catastrofă.

Zmeoaicele și zmeii poeți nu știu să lupte și, chiar dac-ar ști, n-ar putea ridica grelele buzdugane, în schimb, de mici își umplu odăițele cu murdării: perle, cărticele, panglici și globuri de Anul Nou. Organul cristalomandibular, atrofiat la confrății lor, le crește hidos la adolescență. Puah-ii se strîng în grupulețe numite Kellturi și ies la suprafață în nopțile fără lună. Privind hipnotizați, într-o poiană tăcută, spuza de stele scînteind ca o comoară a unor pirați celești, cruciulițele și lăntugele și ghiulurile și cerceii stelari, ei desfac

floricica de pielețe diafane din vârful bărbiei si-ncep să miroasă. Ei singuri cunosc mirosul stelelor. După spusele lor, nu e nici una cu aceeași mireasmă ca vecina ei. Orion miroase vag a regina-nopții, Săgetătorul aduce cu apa de colonie, în schimb Cloșca ar avea buchetul vinului tare de Madera. A hoit împuțit miroase Mar-te, spintecătorul. A subțioară de curtezană, Venus. Poeții detectează și cristalele din alte galaxii, oricît de îndepărtate, mai curat decît orice spectroscop. Stînd nopți în șir cu fețele către stele, ei cîntă. Poemele, epice si lirice, sînt creația lor, transmisă cu venerație din neam în neam de puahi.

Sînt cunoscute, pînă-n prezent, trei tipuri de cîntece epice: Vissele, Zurbele și Hrankahrankas. Primele au fost compuse, din timpuri străvechi, de poeții ieșiți din neamul dinilor de zmeu, si se caracterizează printr-o înaltă ținută academică. Ele sînt, de fapt, un fel de cronici în versuri, lăudate mai ales pentru

veridicitatea lor istorică, mai puțin pentru realizarea artistică. Cîinii de zmeu, de altfel, sînt cei mai mari amatori de literatură dintre zmei, dar și cei mai conservatori. Arta lor n-a evoluat de mai bine de cinci mii de ani. Critici literari înnăscuți, ei discută nopți întregi, cu voluptate, despre splendoarea vreunui epitet clasic, ca și despre ridicolul „moderniștilor”, autori de zurbe. Acestea din urmă sînt foarte diferite de visse. Pe jumătate fantastice, ele nu dau doi bani pe realitate, în care nu cred deloc. „Sîntem doar visul unui zmeu suprem” e formula lor cea mai cunoscută. Zurbele (între care capodopere ca „Zurba Ulciorului de fildeș”, „Zurba Femeii care nu a fost vrăjită niciodată” sau „Zurba Platoșei de rinocer”) sînt creația colectivă a poeților din neamul zmeului cu colți, și au o exuberanță barocă în desfășurarea acțiunilor și în emfaza discursurilor. Aici sînt mult lăudate întorsăturile stilistice neașteptate, uneori de-a dreptul paradoxale. Personaje mor și

învie pe pagina următoare, o cetate e cucerită de dragul unui epitet, un sclav o violează pe regină pentru ca poetul să-i poată descrie acesteia mărima ugerelor.

Totuși, printre multe ficțiuni, răzbat în zurbe și date istorice neașteptat de precise, în fine, hrankahrankas sînt un fel de bîrfă rimată, răuvoitoare, îndreptată împotriva altei rase zmeiești. Toate rasele care compun literatură (căci, de pildă, zmeul sur de văgăună n-o face niciodată) au hrankahrankas despre toți ceilalți zmei, în care-i batjocoresc, ridicîndu-se pe ei înșiși în slăvi. Nimic nu e iertat: forma urechilor, gusturile sexuale și alimentare, vorbirea stîlcită, gafele politice. Există și hrankahrankas despre amărîții de suprafață (oamenii), dar, în general, zmeii nu consideră că e moral să-ți bați joc de niște pocitanii.

Pe lîngă literatura epică și eroică, zmeii au cultivat din vremuri imemorabile și o avîntată poezie lirică. Ea nu constă atît din cuvinte cît din atitudini corporale și

acțiuni foarte formalizate, așa încât n-a fost cu adevărat pusă pe hîrtie niciodată. Dar au rămas treze în amintire performanțele unor faimoși barzi ai Antichității precum Mmm-Acho, Violon și femela Khuffa. Aceasta din urmă, de exemplu, pe cînd se afla în regatul Noo-kook, s-a îndrăgostit, se pare, de un voinic din stirpea umană, lucru nemaiîntîlnit pînă atunci. Performanța sa lirică a constat din următoarele:

1. Khuffa a ieșit din cetatea natală și, împodobită cu vîsc, a înaintat spre coliba lui Kun Wasabanga, alesul inimii ei.
2. A dat ocol colibei de două sute șase ori, dan-sînd și tînguindu-se languros.
3. Si-a îndreptat cele trei cornițe de pe craniu către cele trei puncte cardinale (se știe că zmeii nu recunosc sudul).
4. A căscat fălcile cu colți înspăimîntători către norii de vară.
5. A slobozit un strigăt din rărunchi: „Kuuuuuu-uuuuuuuuunnnnnnnnnnha!”
6. Si-a colorat, concentrîndu-se, fiecare solz din creastă în altă culoare.

7. A prăjit la focul nărilor ei pe cele opt neveste și cei nouăsprezece copii ai lui Kun Wasabanga.

8. A ordonat prin telepatie peștișorilor exotici din fiecare solz să aplaude.

9. A căscat iar fălcile îndurerate și-a glăsuț: „Kala-kalahalakalakunnah! Hrrrrrrrrrrrrrrrrr!” (aproximativ: „Iubitule, arată-te la fereastră pentru ca ochii mei să se bucure!”)

10. A așteptat vreme de șapte ierni ieșirea iubitului.

11. A scîncit aproape inaudibil.

12. A intrat în colibă.

13. A ieșit din colibă cu oasele lui Kun Wasabanga la gît, ca o salbă zuruitoare.

14. Le-a aruncat, visătoare, în cele trei zări.

Cum se vede, avem aici exemplul unui sonet perfect.

Ultima specie literară, cultivată în exclusivitate de Animicștiutor, este aforismul. Dintre cele peste jumătate de milion de aforisme atribuite Animicștiutorului, aproximativ patru sute nouăzeci și

opt de mii s-au dovedit apocrife, alte o mie opt sute treizeci și două fiind dubioase. Ele au fost scrise pe coji de ouă preistorice și formează patrimoniul de înțelepciune al speciei zmeiești. Multe aforisme au devenit proverbe și zicale populare, rostite în toate împrejurările vieții.